

Kdor je tako nabral en mernik ali več mernikov kebrov, naj jih nese predstojniku kmetijske podružnice svojega okraja, ali županu svoje soseske ali pa fajmoštru svoje fare, da jih zmeri, koliko jih je nalovil, in potem brž družbi kmetijski v Ljubljano naznani, koliko jih je kdo nalovil in kateri dan.

Glavni odbor družbe kmetijske se nadja, da bodo gosp. predstojniki kmetijskih podružnic, gosp. fajmoštri in župani ta mali trud na korist domačemu kmetijstvu radi žrtvovali, da sprejemajo polovljene in umorjene kebre, — da jih merijo, kolikor jih je kdo nabral, in da naznanijo brž odboru imena tistih, ki so kebrov nalovili in kedaj so jih jim prinesli, da se jim potem dario izplača. Tem bolj pa se je nadjati te domoljubne pripomoči od omenjenih gospodov, ker jim nalovljeni kebre ostanejo v last; saj so, kar se jih ne dá kuretini pozobati, ki jih rada žrè, posebno dober gnoj, čegar mernik je po preiskavah kemikarja prof. Stöckhardt-a po gnojilu svojem vreden okoli 20 krajc.

Gospodje podružnični predstojniki, župani in fajmoštri se tedaj vljudno prosijo, da to reč drage volje v svoje roke vzamejo, priporoča se pa ta reč tudi gosp. učiteljem ljudskih šol na deželi.

Odbor c. k. družbe kmetijske.

Dvanajst glavnih pravil umnega poljedelstva.

Spisal Franjo Kuralt.

(Dalje.)

V.

Za dobro obdelovanje zemlje potreben je tudi dober plug.

Ni ga tako potrebnega in koristnega orodja za poljedelstvo, kakor je plug (drevó). On preobrača in rahlja zemljo, pospešuje delovanje zraka na zemljo, pokončuje plevél, podorava gnoj in ga z zemljo pomeša, pripravi zemljo za setev in pokrije tudi seme.

Akoravno plug tako važna dela, ktera rastlinski rasti mnogo pripomorejo, in žetev povikšajo, opravlja, vendar je malo poljedelcev, kateri to spoznajo, in si za svojo zemljo in njeno obdelovanje sposobnih plugov napravljajo.

Poljedelstvo je tudi že v tem obziru jako mnogo napredovalo, akoravno je mnogim poljedelcem še to neznano, in si pluge le po starem kopitu zmirom še narejajo in take upotrebljujejo.

V novejih časih naredili so učeni poljedelci različne pluge, kateri se drug od družega v tem razlikujejo, da so nekteri posebno za rahlo, drugi zopet za težko zemljo sposobni, nekteri za planjavo, drugi za hribe, nekteri za plitvo, drugi za globoko oranje.

S takim plugom se more za njega pripravna zemlja mnogo boljše obdelati, kakor pa z drugim. V novejih časih rabi se plug za globoko oranje, kateri je jako koristen za poljedelca.

Tak plug zemlje ne preobrača, nego jo v globočini samo zrahlja. Tako zrahljana zemlja se lahko v globini z mokroto napoji in rastlinam hrano pripravlja, ko jim nasproti voda nad koreninami navadno škoduje, da gnjijejo.

Težka zemlja se boljše zrahlja ter postane bolj suha in rodovitna. Rahlja zemlja pa zopet več mokrote v-se vzame, in te rastline v taki zemlji jako potrebujejo. Korenine si lahko tudi v globočini živeža iščejo, ako je zemlja zrahljana. Orje se mnogo laglje, ker drug plug ne zadeva na take zapreke.

Ker pa ni vsakemu poljedelcu mogoče, za vsako oranje poseben plug imeti, družega za plitvo, družega za globoko oranje, za težko zemljo družega in spet za

rahlo družega, zato mora poljedelec paziti, da, kolikor mogoče, je njegov plug popolnoma, da more svoje delo dobro dovršiti.

Imeti mora zatoraj v obče plug dobre lastnosti, ktere so za dobro obdelovanje zemlje neobhodno potrebne.

Dober plug mora tedaj biti:

1. močno narejen, da lahko pri oranji vsako zapreko premaga;
2. ne sme biti predrag;
3. biti mora tako narejen, da ga vsak kolar in kovač lahko popravi, ako se je kaj pokvaril;
4. mora lahko in sigurno iti, da se živina preveč ne vtrudi, da ga orač more lahko voditi in ravnati, ako hoče globokeje ali plitveje orati;
5. mora male zapreke premagati in ne uhajati iz tira;
6. črtalo naj reže navpik, lemež pa vodoravno; zemljo mora polagoma vzdigovati in popolnoma preobračati; to pa najbolje opravijo plugi z vrteničasto desko;
7. deska in podsadno lice naj bodete železni ali pa vsaj z železom okovani, ker se tako zeló ne drgne in živina mnogo manj trpi;
8. za težko zemljo bodo naj bolj močni, za rahlo zemljo pa bolj lahki plugi.

To so glavne točke, ktere mora imeti vsak dober plug, da se delo more dobro dovršiti, in da se živina po nepotrebem ne muči.

Dragi poljedelci! zljajšajte si svoje delo in zboljšajte si svoje pluge. Slab plug Vam in živini težave dela, zraven pa še delo slabo opravlja, — in nasledek vsega tega je manjši pridelek.

Popotni opazek.

Kdor koli ima veselje nad velikim napredovanjem v sadjereji na Kranjskem, mora mu letos veselja igrati srce o pogledu, kako vsako sadno drevo, mlado ali staro, majhino ali veliko neizrekljivo lepo cvete in obeta obilo povračilo za delo in trud, ki ga je gospodar na-nj obrnil.

Al zeló žalostno je videti, kako ves lep pogled na cvetje, vse upanje okusnega pridelka, vse povračilo stroškov in truda po zanemarjenem obiranji gosenic gré pod zlo, zlasti pa, da so se tega vkrivili ljudje, ki so prejeli od kmetijske družbe svetinje za pridno izrejo sadnih dreves, zlasti ob veliki cesti. V črne bukve ž njimi!

Dr. Orel.

Potopisni listi

slovenskega učitelja svojemu pobratimu.

(Dalje.)

X. pismo.

V zadnjem pismu, predragi prijatel, Ti nisem mogel vsega naštet, kar sem videl in doživel 25. avgusta v Zagrebu. Slušaj me toraj še dalje.

Po končani ognjogasilni produkciji sem šel ogledat še izraelski hram, to je, judovski tempelj. Oni stoji blizo Jelačićevega trga, in reči se mora, da je zal od zunaj, prekrasen od znotraj. Ta čast se Abrahamovemu zarodu mora dati, da za blišč svojih tempeljev ima veliko vnemo in skrb, kar mu je tem lože, ker imajo ti ljudje dovolj „pod palcem“. Videl sem krasni judovski tempelj na Dunaji; al reči morem, da zagrebški mu ni zadej; da, kmalu bi mu dal predstvo. Lepi denarci so se morali potrošiti za to stavbo. Ker je bil ravno petek, tedaj predvečer sobote — judovskega praznika — šli smo tudi proti noči še k njihovi božji službi. Glasno-vršeče orglje so prav dobro pospremljevale vbrano